

47

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 16 marca 1968 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy.

1. Na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 30 marca 1965 r. o bezpieczeństwie i higienie pracy (Dz. U. Nr 13, poz. 91) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. z 1954 r. Nr 52, poz. 260, z 1960 r. Nr 20, poz. 119 i z 1965 r. Nr 13, poz. 91) z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst nie obejmuje art. 4 ust. 3, art. 14, 15, 17, 18 i 20 dekretu z dnia 10 listopada 1954 r. o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy (Dz. U. Nr 52, poz. 260) w brzmieniu:

„Art. 4. 3. Zasady sprawowania nadzoru przez inspekcję pracy w zakładach pracy podległych Ministrom Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego określa Centralna Rada Związków Zawodowych w porozumieniu z tymi ministrami.

Art. 14. Pracownicy Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej zatrudnieni w dziale przekazanym związkowi zawodowemu oraz pracownicy terenowego aparatu państwowej inspekcji pracy przechodzą z zachowaniem ciągłości pracy do odpowiedniej pracy w Centralnej Radzie Związków Zawodowych i zarządach głównych związków zawodowych stosownie do przydziału, którego dokona Centralna Rada Związków Zawodowych.

Art. 15. Prezes Rady Ministrów, po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych wyda szczegółowe przepisy dotyczące przekazania związkowi zawodowemu akt, urządzeń biurowych i księgozbiorów, związanych z wykonaniem zadań, podlegających w myśl przepisów niniejszego dekretu przejęciu przez związki zawodowe.

Art. 17. Tracą moc przepisy z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy (Dz. U. Nr 67, poz. 590).

Art. 18. 1. W ustawie z dnia 4 lutego 1950 r. o Społecznej Inspekcji Pracy (Dz. U. Nr 6, poz. 52) wprowadza się następujące zmiany:

1). skreśla się art. 7 ust. 1 oraz art. 18, 19, 21, 26;

2) w zdaniu ostatnim art. 16 skreśla się wyrazy „oraz z oddziałem (okręgiem) właściwego związku zawodowego”;

3) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. Odwołanie od zalecenia może wnieść kierownik zakładu pracy w ciągu 14 dni od doręczenia zalecenia.

2. W sprawach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, prac wzbronionych młodocianym i kobietom, skróconego czasu pracy i urlopów dodatkowych — odwołanie należy wnieść do właściwego technicznego inspektora pracy, którego decyzję kierownik zakładu pracy może w ciągu 14 dni zaskarżyć do zarządu głównego właściwego związku zawodowego.

3. Odwołanie od zalecenia w innych sprawach niż określone w ust. 2 należy wnieść do zarządu okręgowego właściwego związku zawodowego.”;

4) w art. 16, 20 i 22 określenia „obwodowy inspektor pracy” i „Państwowa Inspekcja Pracy” zastępuje się określeniem „techniczny inspektor pracy”, a określenie „komisja bezpieczeństwa i higieny pracy” zastępuje się określeniem „komisja ochrony pracy”;

5) ust. 2 art. 24 otrzymuje brzmienie:

„2. Orzekanie o karze określonej w ust. 1 następuje w trybie przepisów o orzecznictwie karno-administracyjnym.”;

6) w art. 25 wyrazy „Państwową Inspekcją Pracy” zastępuje się wyrazami „technicznymi inspektorami pracy”.

2. Upoważnia się Prezesa Rady Ministrów do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw jednolitego tekstu ustawy z dnia 4 lutego 1950 r. o Społecznej Inspekcji Pracy z uwzględnieniem zmian wprowadzonych niniejszym dekretem z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów i ustępów.

Art. 20. Dekret wchodzi w życie z dniem 1 grudnia 1954 r.”

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do obwieszczenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 marca 1968 r. (poz. 47).

DEKRET

z dnia 10 listopada 1954 r.

o przejęciu przez związki zawodowe zadań w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz sprawowania inspekcji pracy.

W trosce o stałą poprawę warunków pracy i realizację planów produkcyjnych:

— dla pełnego wykorzystania ustawowych zdobyczy i praw klasy robotniczej,

— w dążeniu do wzmocnienia kontroli nad przestrzeganiem ludowego ustawodawstwa pracy i do zapewnienia nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pracy,

— w celu oparcia tego nadzoru na specjalizacji branżowej i ścisłej współpracy z szerokim aktywnym społeczną inspekcji pracy —

na wniosek Centralnej Rady Związków Zawodowych stanowi się, co następuje:

Art. 1. 1. Przekazuje się związkom zawodowym zakres działania Ministra Pracy i Opieki Społecznej w dziedzinie wykonywania ustaw o ochronie, bezpieczeństwie i higienie pracy oraz w dziedzinie inspekcji pracy.

2. Dotychczasową terenową inspekcję pracy przekształca się w inspekcję pracy opartą na zasadzie branżowej.

Art. 2. Centralna Rada Związków Zawodowych:

- 1) przedkłada Radzie Ministrów projekty przepisów prawnych z zakresu ustawodawstwa pracy,
- 2) udziela wyjaśnień dotyczących stosowania przepisów, o których mowa w art. 1 ust. 1.

Art. 3. 1. Nadzorowi inspekcji pracy podlegają wszystkie zakłady pracy.

2. Nadzorowi temu podlegają również szkolne pracownie, laboratoria i warsztaty.

3. Zasady współdziałania inspekcji pracy z urzędami górniczymi w zakresie nadzoru nad zakładami górniczymi określa Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych.

4. Zasady współdziałania inspekcji pracy z Państwową Inspekcją Sanitarną określa Centralna Rada Związków Zawodowych w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej.

Art. 4. 1. Inspekcję pracy wykonują inspektorzy pracy, powołani przy związkach zawodowych.

2. Inspektorzy pracy sprawują nadzór nad zakładami pracy, objętymi działalnością związków zawodowych, przy których zostali powołani.

3. Do inspektora pracy należy nadzór nad przestrzeganiem przez zakłady pracy przepisów prawa pracy, a w szczególności przepisów o stosunku pracy, o bezpieczeństwie i higienie pracy, o pracy młodocianych i kobiet, o czasie pracy i urlopach.

4. Inspektor pracy w zakresie swego działania instruuje społecznych inspektorów pracy, udziela im wszechstronnej pomocy i nadzoruje ich działalność.

Art. 5. Inspektor pracy ma prawo:

- 1) wizytowania o każdej porze dnia i nocy, za okazaniem legitymacji służbowej, zakładów pracy, szkolnych pracowni, laboratoriów i warsztatów oraz urządzeń socjalno-bytowych przy zakładach pracy i szkołach zawodowych;
- 2) żądania udzielenia informacji oraz okazywania dokumentów w sprawach objętych zakresem działania inspekcji pracy;
- 3) wydania kierownikowi zakładu pracy nakazów dotyczących usunięcia stwierdzonych uchybień w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- 4) wydania kierownikowi zakładu pracy nakazów dotyczących wstrzymania robót w razie bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia pracowników zatrudnionych przy tych robotach oraz kierowania do innych robót pracowników zatrudnionych wbrew obowiązującym przepisom przy pracach szkodliwych lub niebezpiecznych, jak również w przypadku zatrudnienia pracowników nie przeszkolonych przy robotach niebezpiecznych.

Art. 6. Inspektor pracy ma prawo badania przyczyn okoliczności wypadków przy pracy, a gdy uzna, że wypadek został spowodowany przez przestępstwo, kieruje sprawę o prokuratora.

Art. 7. 1. Od nakazu (art. 5) inspektora pracy przysługuje kierownikowi zakładu pracy odwołanie do zarządu głównego właściwego związku zawodowego w ciągu dni 14 od dnia doręczenia nakazu.

2. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania nakazu. Inspektor pracy lub zarząd główny związku zawodowego mogą zarządzić wstrzymanie wykonania nakazu, jeżeli to jest możliwe bez narażenia życia i zdrowia pracowników na bezpośrednie niebezpieczeństwo.

3. Minister, któremu podlega zakład pracy, może w ciągu 21 dni od doręczenia nakazu kierownikowi zakładu zwrócić się do zarządu głównego związku zawodowego o uchYLENIE lub zmianę nakazu. Przepis ust. 2 zdanie 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 8. 1. Kto kierując zakładem pracy lub zespołem pracowników nie przestrzega przepisów lub zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, podlega karze grzywny od 100 zł do 4.500 zł lub karze aresztu do trzech miesięcy.

2. Tej samej karze podlega, kto:

- 1) wbrew obowiązującym przepisom uruchamia nowo zbudowany lub przebudowywany zakład pracy albo jego część bez udziału inspektora pracy;
- 2) wbrew obowiązkowi nie zawiadamia w przewidzianym terminie inspektora pracy, prokuratora lub innego właściwego organu o wypadku przy pracy lub chorobie zawodowej albo nie ujawnia wypadku przy pracy lub choroby zawodowej lub podaje niezgodne z prawdą informacje, dowody albo sprawozdania z tych wypadków i chorób;
- 3) nie wykonuje w terminie nakazu inspektora pracy lub zalecenia zakładowego społecznego inspektora pracy albo podejmuje bez wymaganej przepisami zgody lub opinii tych organów decyzję wymagającą takiej zgody lub opinii;
- 4) utrudnia działalność organów inspekcji pracy, w szczególności uniemożliwia przeprowadzenie wizytacji zakładu lub nie udziela temu organowi informacji niezbędnych do wykonywania jego zadań.

3. Zamiast kar przewidzianych w przepisach:

- 1) o umowie o pracę,
- 2) o czasie pracy,
- 3) o urlopach,
- 4) o pracy kobiet,
- 5) o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy,
- 6) o społecznej inspekcji pracy,
- 7) o utworzeniu rad zakładowych

— stosuje się kary określone w ust. 1.

Art. 9. 1. W sprawach o wykroczenia, o których mowa w art. 8 niniejszego dekretu oraz w art. 59 Prawa o wykroczeniach, orzekają inspektorzy pracy, kolegia orzekające przy wojewódzkich komisjach związków zawodowych, zwane w dalszym ciągu dekretu „kolegiami orzekającymi”, oraz kolegium odwoławcze przy Centralnej Radzie Związków Zawodowych, zwane w dalszym ciągu dekretu „kolegium odwoławczym”.

2. Inspektor pracy orzeka karę grzywny do 1.500 zł.

3. Od orzeczenia inspektora pracy obwiniony, jego obrońca albo prokurator mają prawo w terminie 14 dni od ogłoszenia lub doręczenia orzeczenia odwołać się do kolegium orzekającego. Kolegium orzekające utrzymuje zaskarżone orzeczenie w mocy lub uchyla je i wydaje nowe orzeczenie.

Art. 10. 1. Inspektor pracy składa wniosek do kolegium orzekającego o rozpatrzenie sprawy, jeżeli uzna, że społeczna szkodliwość czynu, stopień zawinienia lub inne ważne okoliczności sprawy wymagają wymierzenia kary surowszej niż określona w art. 9 ust. 2.

2. Kolegium orzekające przekazuje sprawę do sądu powiatowego, w którego okręgu zostało popełnione wykroczenie, jeżeli okoliczności określone w ust. 1 wymagają wymierzenia kary aresztu.

3. Wniosek kolegium orzekającego przekazującego sprawę do sądu powiatowego zastępuje w postępowaniu sądowym akt oskarżenia.

4. Do postępowania przed sądem powiatowym stosuje się przepisy kodeksu postępowania karnego, obowiązujące w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, ze zmianami przewidzianymi w art. 505, 506 § 1 i 507 kodeksu postępowania karnego. Wyrok sądu jest prawomocny.

5. Inspektor pracy może popierać oskarżenie obok lub zamiast prokuratora.

6. Od orzeczenia kolegium orzekającego rozpatrującego sprawę przekazaną kolegium w trybie ust. 1 obwiniony, jego obrońca, prokurator lub inspektor pracy mają prawo w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia lub doręczenia orzeczenia odwołać się do kolegium odwoławczego.

7. Kolegium odwoławcze wydaje orzeczenie, w którym bądź utrzymuje zaskarżone orzeczenie w mocy, bądź je uchyla i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia, bądź też — jeżeli postępowanie dowodowe nie wymaga uzupełnienia — wydaje nowe orzeczenie.

8. Orzeczenie, od którego nie wniesiono w terminie odwołania, oraz orzeczenie wydane na skutek odwołania jest prawomocne.

Art. 11. 1. Centralna Rada Związków Zawodowych sprawuje nadzór w zakresie orzekania nad działalnością kolegiów orzekających i kolegium odwoławczego. W ramach tego nadzoru Centralna Rada Związków Zawodowych może w szczególności uchylać prawomocne orzeczenia tych kolegiów, jeżeli są one pozbawione podstawy prawnej lub oczywiście niesłuszne.

2. Uchylając orzeczenie Centralna Rada Związków Zawodowych umarza postępowanie bądź łagodzi orzeczoną karę, jeżeli zgromadzony w sprawie materiał stwarza dostateczną podstawę do takiej decyzji, bądź przekazuje sprawę do rozpatrzenia w innym składzie temu kolegium, które wydało to orzeczenie.

3. Uprawnienia określone w ust. 1 i 2 przysługują Głównemu Inspektorowi Pracy w zakresie orzecznictwa inspektorów pracy, z tym że w razie uchylecia orzeczenia inspektora pracy podlega ono przekazaniu do rozpatrzenia przez właściwe terenowo kolegium orzekające.

4. Prawomocne orzeczenie inspektora pracy, kolegium orzekającego lub kolegium odwoławczego może być zaskarżone przez prokuratora z powodu naruszenia prawa do organów określonych w ust. 1 i 3.

5. Uchylenie prawomocnego orzeczenia na niekorzyść niewinnionego lub ukaranego nie może nastąpić po upływie trzech miesięcy od jego uprawomocnienia się.

6. Wytyczne dotyczące zasad orzekania przez inspektorów pracy oraz kolegia w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom prawa pracy wydaje Centralna Rada Związków Zawodowych w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych i Prokuratorem Generalnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

7. Przy wykonywaniu kary grzywny stosuje się przepisy w sprawie zasad i trybu potrąceń z wynagrodzenia na ra-

chunek grzywny, a jeżeli ukarany nie pozostaje w stosunku pracy — przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wpływy z tytułu kar stanowią dochód prezydium powiatowej (miejskiej w mieście stanowiącym powiat, dzielnicowej w mieście wyłączonym z województwa) rady narodowej właściwej dla miejsca zamieszkania ukaranego. Prezydium powiatowej (miejskiej w mieście stanowiącym powiat, dzielnicowej w mieście wyłączonym z województwa) rady narodowej jest wierzycielem tych należności w rozumeniu powyższych przepisów.

Art. 12. 1. W postępowaniu przed kolegiami stosuje się odpowiednio przepisy o orzecznictwie karno-administracyjnym.

2. Rada Ministrów i Centralna Rada Związków Zawodowych określą skład i sposób powoływania kolegiów orzekających oraz kolegium odwoławczego, skład kompletów orzekających, szczegółowy tryb postępowania przed kolegiami i przed inspektorem pracy, jak również szczegółowy tryb postępowania odwoławczego oraz zasady i tryb sprawowania nadzoru, o którym mowa w art. 11 ust. 1 i 3.

Art. 13. Przepisów art. 8, 9, 10, 11 i 12 nie stosuje się do wykroczeń, o których mowa w art. 137 ust. 1 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113).

Art. 14. 1. Inspektora pracy powołuje zarząd główny właściwego związku zawodowego, a zatwierdza Centralna Rada Związków Zawodowych.

2. Inspektor pracy podlega bezpośrednio zarządowi głównemu związku zawodowego.

3. Inspektorem pracy może być osoba, która posiada wyższe lub średnie wykształcenie techniczne i znajomość technologii procesów produkcyjnych oraz złożyła egzamin przed komisją egzaminacyjną, powołaną przez Centralną Radę Związków Zawodowych. W wyjątkowych przypadkach może, za uprzednią zgodą Centralnej Rady Związków Zawodowych, nastąpić powołanie inspektora pracy, nie posiadającego wyższego lub średniego wykształcenia technicznego.

4. Inspektorem pracy może być także osoba, która posiada wyższe wykształcenie medyczne i znajomość technologii procesów produkcyjnych oraz złożyła egzamin przed komisją określoną w ust. 3.

5. Skład i tryb postępowania komisji określonej w ust. 3 ustala Centralna Rada Związków Zawodowych.

Art. 15. 1. Ogólny nadzór nad inspekcją pracy sprawuje Centralna Rada Związków Zawodowych.

2. Organizację i tryb działania inspekcji pracy określa szczegółowo Centralna Rada Związków Zawodowych po uzgodnieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Art. 16. Zasady finansowania inspekcji pracy określa Rada Ministrów na wniosek Centralnej Rady Związków Zawodowych.

Art. 17. 1. Uprawnienia zastrzeżone w obowiązujących przepisach Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w zakresie spraw przekazanych związkowi zawodowemu przechodzą na Centralną Radę Związków Zawodowych.

2. Przewidziane w obowiązujących przepisach uprawnienia terenowej inspekcji pracy przechodzą na instancje związkowe, które określi Centralna Rada Związków Zawodowych, o ile uprawnienia te nie są w niniejszym dekreście zastrzeżone inspekcji pracy.